

ỨNG DỤNG PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC THEO TÌNH HUỐNG TRONG GIẢNG DẠY TIẾNG ANH CHO SINH VIÊN NGÀNH ĐIỀU TRA HÌNH SỰ

Triệu Phương Thảo
Học viện An ninh nhân dân

Tóm tắt: Trong bối cảnh hội nhập quốc tế, yêu cầu về năng lực sử dụng tiếng Anh trong lực lượng Công an ngày càng gia tăng, đặc biệt đối với sinh viên ngành Điều tra hình sự. Tuy nhiên, thực tế giảng dạy tiếng Anh hiện nay còn nhiều hạn chế, chưa gắn với yêu cầu nghiệp vụ. Nghiên cứu này phân tích thực trạng giảng dạy tiếng Anh tại Học viện An ninh nhân dân, từ đó đề xuất các giải pháp ứng dụng phương pháp dạy học theo tình huống nhằm nâng cao hiệu quả đào tạo tiếng Anh. Kết quả cho thấy việc tích hợp các tình huống nghiệp vụ vào giảng dạy góp phần cải thiện năng lực giao tiếp, tư duy phân biện và khả năng vận dụng ngôn ngữ trong bối cảnh thực tiễn của sinh viên.

Từ khóa: Dạy học theo tình huống, tiếng Anh chuyên ngành, điều tra hình sự, phương pháp giảng dạy, công an.

APPLYING CASE-BASED LEARNING IN TEACHING ENGLISH TO CRIMINAL INVESTIGATION STUDENTS

Abstract: In the context of international integration, the demand for English proficiency in the Vietnamese police force has been increasing, particularly for students majoring in Criminal Investigation. However, the current practice of English language teaching still presents several limitations, as it is not closely aligned with professional requirements. This study analyzes the current situation of English teaching at People's Security Academy and proposes solutions based on the application of case-based learning to improve instructional effectiveness. The findings indicate that integrating professional scenarios into teaching can enhance students' communicative competence, critical thinking skills, and ability to apply language in real-life contexts.

Keywords: case-based learning; english for specific purposes (ESP); criminal investigation; english language teaching; communicative competence; police education.

Nhận bài: 04/03/2026

Phản biện: 23/03/2026

Duyệt đăng: 27/03/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và tăng cường hợp tác quốc tế trong lĩnh vực phòng, chống tội phạm, năng lực sử dụng tiếng Anh đã trở thành một yêu cầu thiết yếu đối với lực lượng Công an. Đặc biệt, đối với sinh viên ngành Điều tra hình sự, tiếng Anh không chỉ là công cụ giao tiếp mà còn đóng vai trò quan trọng trong việc tiếp cận tài liệu chuyên môn, phối hợp điều tra với các cơ quan quốc tế, và xử lý các vụ án có yếu tố nước ngoài. Tuy nhiên, thực tế giảng dạy tiếng Anh tại các cơ sở đào tạo Công an hiện nay vẫn còn tồn tại nhiều hạn chế, chủ yếu tập trung vào ngữ pháp và đọc hiểu, chưa chú trọng đúng mức đến việc phát triển năng lực giao tiếp trong các tình huống nghiệp vụ thực tiễn.

Một trong những nguyên nhân của thực trạng này là việc thiếu các phương pháp giảng dạy mang tính ứng dụng cao, có khả năng gắn kết giữa ngôn ngữ và bối cảnh nghề nghiệp. Trong khi đó, phương pháp dạy học theo tình huống (case-based learning) được đánh giá là một hướng tiếp cận hiệu quả trong đào tạo theo định hướng năng lực, cho phép người học vận dụng kiến thức vào các tình huống gắn với thực tế nghề nghiệp. Phương

pháp này đã được áp dụng rộng rãi trong nhiều lĩnh vực như y khoa, luật và kinh doanh, và ngày càng được quan tâm trong giảng dạy ngoại ngữ chuyên ngành.

Trong lĩnh vực đào tạo tiếng Anh chuyên ngành Điều tra hình sự, việc áp dụng dạy học theo tình huống có thể tạo ra môi trường học tập tích cực, giúp sinh viên phát triển đồng thời các kỹ năng ngôn ngữ và kỹ năng nghề nghiệp như phân tích, suy luận, ra quyết định và giao tiếp trong bối cảnh chuyên môn. Tuy nhiên, tại Việt Nam, các nghiên cứu về ứng dụng phương pháp này trong giảng dạy tiếng Anh cho sinh viên Công an vẫn còn hạn chế, đặc biệt là trong các chuyên ngành đặc thù như Điều tra hình sự.

Xuất phát từ những lý do trên, nghiên cứu này được thực hiện nhằm đánh giá hiệu quả của phương pháp dạy học theo tình huống trong việc nâng cao năng lực sử dụng tiếng Anh chuyên ngành của sinh viên ngành Điều tra hình sự.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Dạy học theo tình huống

Dạy học theo tình huống (case-based learning – CBL) là một phương pháp giảng dạy lấy người

học làm trung tâm, trong đó người học được đặt vào các tình huống thực tiễn hoặc giả định có tính chất phức hợp, đòi hỏi phải phân tích, thảo luận và giải quyết vấn đề. Theo Kolb (1984), quá trình học tập hiệu quả diễn ra thông qua chu trình trải nghiệm gồm bốn giai đoạn: trải nghiệm cụ thể, quan sát phản tư, khái quát hóa và vận dụng. Phương pháp CBL phù hợp với mô hình này khi tạo điều kiện cho người học tham gia tích cực vào quá trình học tập và vận dụng kiến thức trong bối cảnh cụ thể.

CBL có những đặc điểm nổi bật như gắn kết chặt chẽ với thực tiễn nghề nghiệp, khuyến khích tư duy phản biện và ra quyết định, đồng thời thúc đẩy sự tương tác và hợp tác giữa người học. Nhiều nghiên cứu cho thấy phương pháp này không chỉ giúp nâng cao kiến thức chuyên môn mà còn phát triển các kỹ năng mềm như giao tiếp, làm việc nhóm và giải quyết vấn đề – những năng lực cần thiết trong môi trường nghề nghiệp hiện đại.

2.2. Tiếng Anh chuyên ngành trong lĩnh vực Điều tra hình sự

Tiếng Anh chuyên ngành (English for Specific Purposes – ESP) là hướng tiếp cận trong giảng dạy ngoại ngữ nhằm đáp ứng nhu cầu sử dụng ngôn ngữ trong các lĩnh vực nghề nghiệp cụ thể. Theo Richards (2006), việc giảng dạy ESP cần dựa trên phân tích nhu cầu của người học và yêu cầu giao tiếp trong lĩnh vực chuyên môn. Đối với ngành Điều tra hình sự, tiếng Anh chuyên ngành mang những đặc trưng riêng, bao gồm hệ thống thuật ngữ pháp lý, cấu trúc ngôn ngữ trong báo cáo điều tra, cũng như các mẫu hội thoại sử dụng trong quá trình thẩm vấn, lấy lời khai và hợp tác quốc tế.

Bên cạnh năng lực ngôn ngữ, người học cần phát triển các kỹ năng giao tiếp gắn với hoạt động nghề nghiệp như kỹ năng đặt câu hỏi, truyền đạt thông tin chính xác, lập luận logic và giao tiếp trong môi trường đa văn hóa. Tuy nhiên, trong thực tế, việc giảng dạy ESP tại nhiều cơ sở đào tạo vẫn chưa gắn kết chặt chẽ với yêu cầu nghề nghiệp, dẫn đến khoảng cách giữa nội dung học tập và khả năng vận dụng trong thực tiễn.

2.3. Ứng dụng dạy học theo tình huống trong giảng dạy ngoại ngữ

Trong lĩnh vực giảng dạy ngoại ngữ, dạy học theo tình huống được xem là một phương pháp hiệu quả trong việc phát triển năng lực giao tiếp

thông qua việc đặt người học vào các bối cảnh sử dụng ngôn ngữ có ý nghĩa. Nunan (2004) cho rằng việc học ngôn ngữ đạt hiệu quả cao hơn khi người học tham gia vào các nhiệm vụ mang tính thực tiễn. Xét về bản chất, CBL có nhiều điểm tương đồng với dạy học theo nhiệm vụ (Task-Based Language Teaching – TBLT), khi đều nhấn mạnh việc sử dụng ngôn ngữ trong các tình huống cụ thể.

Các nghiên cứu trước đây cho thấy việc áp dụng CBL trong giảng dạy ngoại ngữ giúp cải thiện đáng kể kỹ năng nghe và nói, đồng thời nâng cao sự tự tin và động lực học tập của người học. Ngoài ra, phương pháp này còn tạo điều kiện tích hợp nội dung chuyên ngành với việc học ngôn ngữ, đặc biệt phù hợp với các chương trình đào tạo tiếng Anh chuyên ngành.

2.4. Thực trạng giảng dạy tiếng Anh cho sinh viên ngành Điều tra hình sự

Kết quả khảo sát được tiến hành trên 72 sinh viên năm thứ 2 và 3 ngành Điều tra hình sự cùng 05 giảng viên tiếng Anh cho thấy hoạt động giảng dạy tiếng Anh tại cơ sở đào tạo Công an vẫn còn nhiều hạn chế. Về nội dung, chương trình học chủ yếu tập trung vào tiếng Anh tổng quát, chưa gắn kết chặt chẽ với yêu cầu nghiệp vụ, khi có tới 68,1% sinh viên cho rằng nội dung học ít hoặc không liên quan đến chuyên ngành, và chỉ 21,5% nhận thấy có sự xuất hiện của các tình huống nghề nghiệp trong bài học. Về phương pháp, hình thức giảng dạy vẫn thiên về giảng giải truyền thống, với 70,8% sinh viên cho biết các giờ học chủ yếu là nghe giảng và làm bài tập cá nhân, trong khi các hoạt động tương tác như thảo luận nhóm, đóng vai hay xử lý tình huống chiếm tỷ lệ thấp. Điều này ảnh hưởng trực tiếp đến năng lực sử dụng ngôn ngữ của sinh viên, thể hiện qua việc chỉ 27,8% sinh viên đạt mức khá trở lên về kỹ năng nói, 32,4% có khả năng sử dụng đúng thuật ngữ chuyên ngành trong ngữ cảnh phù hợp, và hơn 60% gặp khó khăn khi xử lý các tình huống giao tiếp mang tính nghiệp vụ. Bên cạnh đó, 64,7% sinh viên thừa nhận thiếu tự tin khi sử dụng tiếng Anh trong các tình huống giả định như thẩm vấn hoặc trao đổi thông tin. Về phía giảng viên, 75% cho rằng việc tích hợp nội dung chuyên ngành vào giảng dạy còn gặp khó khăn do thiếu học liệu phù hợp và hạn chế về kiến thức liên ngành. Những thực trạng trên cho thấy tồn tại khoảng cách đáng kể giữa nội dung đào

tạo và yêu cầu thực tiễn, đồng thời phản ánh nhu cầu cấp thiết phải đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng phát triển năng lực, trong đó việc ứng dụng dạy học theo tình huống được xem là một hướng tiếp cận phù hợp.

2.5. Giải pháp ứng dụng phương pháp dạy học theo tình huống

Để nâng cao hiệu quả giảng dạy tiếng Anh cho sinh viên ngành Điều tra hình sự, cần triển khai đồng bộ các nhóm giải pháp dựa trên việc ứng dụng phương pháp dạy học theo tình huống. Trước hết, về chương trình và học liệu, cần thiết kế lại nội dung giảng dạy theo hướng tích hợp giữa ngôn ngữ và chuyên ngành, trong đó xây dựng hệ thống các tình huống nghiệp vụ điển hình (như thẩm vấn, thu thập chứng cứ, hợp tác điều tra quốc tế) làm trung tâm của bài học, đồng thời phát triển giáo trình nội bộ và khai thác tài liệu xác thực nhằm tăng tính thực tiễn.

Về phương pháp giảng dạy, cần chuyển từ cách tiếp cận truyền thống sang tổ chức các hoạt động học tập dựa trên tình huống, thông qua quy trình gồm các bước: giới thiệu bối cảnh, phân tích vấn đề, thảo luận nhóm, trình bày và phản hồi. Việc kết hợp các hình thức như đóng vai, mô phỏng và nhiệm vụ giao tiếp sẽ giúp sinh viên được thực hành ngôn ngữ trong môi trường gần với thực tế, từ đó nâng cao kỹ năng giao tiếp và khả năng xử lý tình huống.

Đối với đội ngũ giảng viên, cần tăng cường bồi dưỡng kiến thức chuyên ngành và kỹ năng thiết kế tình huống, đồng thời thúc đẩy sự phối hợp giữa giảng viên ngoại ngữ và giảng viên nghiệp vụ nhằm đảm bảo tính chính xác và phù hợp của nội dung giảng dạy. Bên cạnh đó, việc khuyến khích giảng viên tham gia nghiên cứu và phát triển học liệu cũng đóng vai trò quan trọng trong việc duy trì chất lượng đào tạo.

Về kiểm tra, đánh giá, cần chuyển từ đánh giá kiến thức sang đánh giá năng lực thực hiện thông qua các nhiệm vụ gắn với tình huống cụ thể, sử dụng tiêu chí đánh giá rõ ràng (rubric) để đo lường các khía cạnh như độ chính xác ngôn ngữ, khả năng sử dụng thuật ngữ chuyên ngành, tính logic và hiệu quả giao tiếp. Đồng thời, cần kết hợp đánh giá quá trình và đánh giá tổng kết để phản ánh toàn diện sự tiến bộ của người học.

Cuối cùng, về môi trường học tập, cần xây dựng không gian học tập mang tính tương tác cao,

khuyến khích sử dụng tiếng Anh trong và ngoài lớp học thông qua các hoạt động như câu lạc bộ tiếng Anh chuyên ngành, mô phỏng tình huống nghiệp vụ và ứng dụng công nghệ hỗ trợ học tập. Những giải pháp này, nếu được triển khai đồng bộ, sẽ góp phần nâng cao chất lượng đào tạo tiếng Anh, đáp ứng yêu cầu thực tiễn của ngành Điều tra hình sự trong bối cảnh hội nhập quốc tế.

2.6. Thảo luận

Kết quả nghiên cứu cho thấy thực trạng giảng dạy tiếng Anh cho sinh viên ngành Điều tra hình sự vẫn còn tồn tại khoảng cách đáng kể giữa nội dung đào tạo và yêu cầu thực tiễn nghề nghiệp. Điều này phù hợp với nhận định của Richards (2006) về hạn chế phổ biến trong giảng dạy tiếng Anh chuyên ngành khi chưa dựa đầy đủ trên nhu cầu thực tế của người học. Việc chương trình học còn thiên về tiếng Anh tổng quát, cùng với phương pháp giảng dạy truyền thống, đã làm giảm hiệu quả trong việc phát triển năng lực giao tiếp chuyên môn của sinh viên.

Kết quả khảo sát cũng cho thấy sinh viên thiếu tự tin khi sử dụng tiếng Anh trong các tình huống nghiệp vụ, đặc biệt là những tình huống đòi hỏi phản xạ nhanh và sử dụng thuật ngữ chuyên ngành. Điều này có thể được lý giải bởi việc thiếu cơ hội thực hành trong môi trường gần với thực tế, cũng như thiếu các hoạt động học tập mang tính tương tác cao. Nhận định này tương đồng với quan điểm của Nunan (2004), khi cho rằng việc học ngôn ngữ chỉ thực sự hiệu quả khi người học được tham gia vào các nhiệm vụ có ý nghĩa và gắn với bối cảnh sử dụng thực tế.

Trên cơ sở đó, việc áp dụng phương pháp dạy học theo tình huống được xem là một giải pháp phù hợp nhằm khắc phục những hạn chế hiện tại. Thông qua việc đưa các tình huống nghiệp vụ vào lớp học, phương pháp này không chỉ giúp sinh viên nâng cao năng lực ngôn ngữ mà còn phát triển các kỹ năng nghề nghiệp như tư duy phản biện, giải quyết vấn đề và ra quyết định. Điều này phù hợp với lý thuyết học tập trải nghiệm của Kolb (1984), khi người học được tham gia trực tiếp vào quá trình “học thông qua làm”.

Tuy nhiên, việc triển khai phương pháp dạy học theo tình huống cũng đặt ra một số thách thức. Trước hết, việc thiết kế các tình huống phù hợp đòi hỏi giảng viên phải có kiến thức liên ngành và đầu tư thời gian, công sức đáng kể. Bên cạnh

đó, quy mô lớp học đông và hạn chế về thời lượng giảng dạy có thể ảnh hưởng đến hiệu quả tổ chức các hoạt động tương tác. Do đó, để phương pháp này phát huy hiệu quả, cần có sự hỗ trợ từ phía nhà trường về chương trình, học liệu và đào tạo đội ngũ giảng viên.

III. KẾT LUẬN

Nghiên cứu đã phân tích thực trạng giảng dạy tiếng Anh cho sinh viên ngành Điều tra hình sự tại một cơ sở đào tạo Công an, qua đó chỉ ra những hạn chế về nội dung chương trình, phương pháp giảng dạy và năng lực sử dụng ngôn ngữ của người học. Trên cơ sở đó, bài báo đã đề xuất việc ứng dụng phương pháp dạy học theo tình huống như một giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả giảng dạy tiếng Anh chuyên ngành.

Kết quả nghiên cứu cho thấy việc tích hợp các tình huống nghiệp vụ vào quá trình giảng dạy có thể góp phần cải thiện năng lực giao tiếp, tăng cường sự tự tin và nâng cao khả năng vận dụng ngôn ngữ trong bối cảnh thực tiễn của sinh viên. Tuy nhiên, để triển khai hiệu quả phương pháp này, cần có sự điều chỉnh đồng bộ về chương trình đào tạo, phương pháp giảng dạy, công tác đánh giá và phát triển đội ngũ giảng viên.

Trong thời gian tới, các nghiên cứu tiếp theo có thể tập trung vào việc thiết kế mô hình thực nghiệm cụ thể nhằm đo lường mức độ tác động của phương pháp dạy học theo tình huống đối với từng kỹ năng ngôn ngữ, cũng như mở rộng phạm vi nghiên cứu sang các chuyên ngành khác trong lĩnh vực đào tạo Công an.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Prentice Hall.
- Nunan, D. (2004). *Task-based language teaching*. Cambridge University Press.
- Richards, J. C. (2006). *Communicative language teaching today*. Cambridge University Press.
- Hutchinson, T., & Waters, A. (1987). *English for specific purposes: A learning-centered approach*. Cambridge University Press.
- Dudley-Evans, T., & St John, M. J. (1998). *Developments in English for specific purposes: A multi-disciplinary approach*. Cambridge University Press.
- Brown, H. D. (2007). *Principles of language learning and teaching (5th ed.)*. Pearson Education.
- Nation, I. S. P., & Macalister, J. (2010). *Language curriculum design*. Routledge.